

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 020-02/15-1/
Ljubljana, 4. oktober 2016

EPA 559-VII

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

**k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih (ZPos-G),
druga obravnava**

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je v 1. nadaljevanju 78. seje 3. oktobra 2016 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih (ZPos-G), druga obravnava, EPA 559-VII (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslancev Državnega zbora (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **ne podpira** predloga zakona.

* * *

Predlog zakona je predstavil poslanec Državnega zbora Jani Möderndorfer (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija se je seznanila z mnenjem Vlade RS in Zakonodajno-pravne službe DZ k predlogu zakona.

Predlagatelj je predstavil paket volilne zakonodaje, ki želi za vse funkcionarje uvesti enotno in sistemsko ureditev, ki bo veljala za predsednika republike, poslance, predsednika vlade, ministre, župane, državne svetnike, poslance Evropskega parlamenta in občinske svetnike. Zato so vsebine predlogov zakonov urejene ustavno pravno in pravno sistemsko skladno in celovito ter primerljivo med posameznimi rešitvami.

Predlog zakona in celotni paket je bil v zakonodajno proceduro ponovno vložen spomladi 2015 in uživa širšo podpora koalicije in nekaterih opozicijskih strank ter poslancev. Soglasje izhaja iz strinjanja, da za javnega funkcionarja ne more kandidirati ali biti izvoljen posameznik, ki je bil pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Predlagatelj je omenil pripombe, ki jih je na predlog zakona in celoten paket imela Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora in zato bodo pripravljene ustrezni amandmaji. Pripombe so bile usmerjene predvsem k poenotenju pravil za določanje pogojev za pridobitev oziroma prenehanje mandata funkcionarjev na vseh ravneh zaradi pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje. Predlagatelj je pojasnil, da bo z amandmaji za vse funkcije enotno predlagano, da posameznik ne bo mogel kandidirati za javne funkcije v primeru pravnomočno obsodbe za kaznivo dejanje z izrečeno nepogojno zaporno kaznijo daljšo od 6 mesecev. Poleg omejevanja pasivne volilne pravice pa se enotno ureja tudi pogoje za pridobitev in prenehanje funkcije, pridobivanje podatkov o obsodbi na kaznivo dejanje in trajanje pravnih posledic obsodbe in prepoved retroaktivnosti kaznovanja.

Predlagatelj je izpostavil, da omejitev pasivne volilne pravice izhaja iz Ustave in določbe 2. odstavka 82. člena, v skladu s katerim zakon določa, kdo ne sme biti izvoljen za poslanca. Ustava pooblašča zakonodajalca, da sme pogoje instituta neizvoljivosti predpisati z zakonom. Pri omejitvi je treba spoštovati splošno načelo sorazmernosti. V skladu s tem so dopustne le omejitve pasivne volilne pravice, ki so v neposredni zvezi z legitimnim ciljem oziroma razlogom za njeno omejevanje; govorimo o varstvu koristi drugih oziroma o javni koristi. Treba je spoštovati tudi zakonik dobre prakse v volilnih zadevah Beneške komisije. Njihovo Poročilo o omejitvah volilne pravice zaradi obsodbe na kaznivo dejanje pravi, da je treba pri omejevanju pasivne volilne pravice upoštevati vrsto in težo kaznivega dejanja, dolžino zaporne kazni in trajanje same prepovedi. Prepoved kandidiranja je najbolj utemeljena v času trajanja zaporne kazni, kasneje se ta utemeljenost zmanjšuje. Predlagatelji so zato pri omejitvi upoštevali kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zavora, ki se izreka za najhujša kazniva dejanja. Omejitev pasivne pravice ni trajna, ampak časovno omejena, do njenega izbrisa iz kazenske evidence in z zakonsko ali sodno rehabilitacijo, predlaga se, da velja enotno za 1 leto. Predlog zakona kot novost, skupaj s pripravljenimi amandmaji, uvaja predčasno prenehanje mandata oziroma nezmožnost opravljanja funkcije. Gre za zelo različne oblike nesposobnosti, ki jih je težko opredeliti, zato nova ureditev izhaja iz ustavne ureditve za predčasno razrešitev ustavnih sodnikov. S tem se zapolnjuje tudi pravna praznina pojma trajne nezmožnosti, ki ni nikjer definiran, za njegovo ugotavljanje tudi ni predpisan noben predhodni postopek in organ, ki bi slednje ustrezno presojal.

Ustavno sodišče je 2015 ugotovilo tudi neustavnost Zakona o poslancih, ker ta ne ureja posebnega sodnega varstva zoper akte Državnega zbora o predčasnem prenehanju mandata poslancev. S predlaganimi amandmaji se sledi odločbi Ustavnega sodišča in se zoper odločitve Državnega zbora glede potrditve ali nepotrditve mandata in predčasnega končanja mandata uvaja posebno sodno varstvo s podelitvijo pristojnosti Ustavnemu sodišču, s čemer se zagotavlja širše sodno varstvo kot ga zagotavlja postopek z ustavno pritožbo.

* * *

Komisija je izrazila zadovoljstvo, da bodo za uskladitev predloga zakona s pripombami Vlade RS in Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora vloženi ustrezni amandmaji, hkrati pa je poudarila, da bi se o predlogu zakona lažje izrekla, če bi bili amandmaji že na razpolago in bi jih lahko obravnavali kot gradivo za sejo. Predlagatelj je poudaril, da se uskladitve skrbno pripravljajo, žal pa še niso uradno vložene in zato člani komisije še ne morejo biti seznanjeni z njimi, jih je pa poskušal v uvodni obrazložitvi paketa zakonodaje pojasniti.

* * *

Za poročevalca na seji matične komisije je bil določen državni svetnik Jernej Verbič.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.